

Reactie ActionAid - internetconsultatie Invest-NL

ActionAid steunt de inzet van de Nederlandse overheid om bij te dragen aan het financieren en realiseren van maatschappelijke transitie-opgaven. Met deze reactie op de consultatie onderschrijven wij de aanbevelingen van Both ENDS, SOMO en MVO Platform. Daarnaast willen wij hieronder nog een aantal specifieke aandachtspunten meegeven voor het op te richten Invest-NL.

1. MVO-normenkader

ActionAid waardeert het voornemen om investeringen te laten voldoen aan de 'best performing standards' op het gebied van (internationaal) maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het moet echter niet zo zijn dat Invest-NL zelf kan bepalen hoe hier invulling aan wordt gegeven, zoals staat beschreven in het Memorie van Toelichting. Nederland heeft zich gecommitteerd aan de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen, de UN Guiding Principles on Business and Human Rights, de ILO-conventies, en de Voluntary Guidelines on the Responsible Governance of Tenure of Land. Deze richtlijnen zouden dan ook als fundamentele beoordelingscriteria moeten dienen voor investeringen. Invest-NL zou geen financiering moeten verstrekken aan projecten die in strijd zijn met de beginselen van deze standaarden en richtlijnen. Daarnaast dient er een strenge uitsluitingslijst te worden gehanteerd voor investeringen die maatschappelijke transitie in de weg staan, zoals projecten gericht op biobrandstoffen, fossiele brandstoffen, mijnbouw of afvang en opslag van CO₂. Ook moeten ondernemingen die betrokken zijn bij corruptie en/of belastingontwijking worden uitgesloten van ondersteuning door Invest-NL.

Van projecten mag worden geëist dat bedrijven niet alleen positief bijdragen aan het realiseren van maatschappelijke transitie en ontwikkelingsdoelstellingen, maar dat ook mensenrechtenschendingen en verontreiniging van het milieu worden voorkomen. Invest-NL moet heldere "gender-specifieke due diligence" eisen - inclusief erkende consultatie- en participatie processen zoals Free, Prior and Informed Consent (FPIC) - stellen aan investeringen en op zorgvuldige wijze toezien dat deze eisen worden nageleefd. Tevens moeten er strenge consequenties - zoals uitsluiting van financiering - worden verbonden aan niet-naleving van MVO-criteria.

2. Ontwikkelingsrelevantie en aandacht voor gemarginaliseerde groepen

Nederland is een verplichting aangegaan om bij te dragen aan de Sustainable Development Goals en het klimaatakkoord van Parijs. Redelijkerwijs mag dan ook worden verwacht dat uitsluitend projecten die bijdragen aan het behalen van deze doelstellingen in aanmerking komen voor financiering. Eveneens moet er binnen ondersteunde projecten specifieke aandacht zijn voor gemarginaliseerde en kwetsbare groepen in een samenleving, in het bijzonder in ontwikkelingslanden. Zo zouden beoordelingskaders extra punten moeten toekennen aan projectvoorstellen met goede genderanalyses en concrete doelstellingen en activiteiten om gendergelijkheid en de positie van vrouwen te bevorderen.

Daarnaast moet worden erkent dat in sommige gevallen de belangen van de armste en meest kwetsbare mensen haaks staan op het belang van de export van Nederlandse producten en technologie. In het kader van beleidscoherentie voor ontwikkeling zouden internationale projecten die door Invest-NL worden ondersteund moeten bijdragen aan onder andere de lokale voedselzekerheid, de versterking van regionale markten, en het vergroten van de weerbaarheid en de capaciteit van ontwikkelingslanden.

3. Transparantie, klachtenmechanismes en betrokkenheid van stakeholders

Transparantie en verantwoording zijn sleutelbegrippen bij het opzetten en uitvoeren van Invest-NL. Invest-NL moet te allen tijde goede informatievoorziening garanderen en verantwoording kunnen afleggen over de projecten die worden ondersteund. Nieuwe projecten moeten ruim voor contractsluiting worden gepubliceerd zodat belanghebbenden kunnen reageren en hun visie op de investering kunnen geven. Hierbij is het belangrijk dat verschillende partijen worden betrokken, inclusief lokale partijen uit ontwikkelingslanden. Tot slot moet er een transparant, onafhankelijk en toegankelijk klachtenmechanisme worden ingevoerd voor Invest-NL.